

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia 19 grudnia 2007 r.

w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych

Na podstawie art. 33 ust. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

1) rodzaje wydatków ze środków zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zwanego dalej „funduszem rehabilitacji”, w tym w ramach zasady *de minimis*;

2) warunki wykorzystania środków funduszu rehabilitacji;

3) zakres, warunki i formy udzielania pomocy indywidualnej;

4) tryb ustalania zakładowego regulaminu wykorzystania środków funduszu rehabilitacji;

5) warunki tworzenia indywidualnych programów rehabilitacji, w tym skład i zakres działania komisji rehabilitacyjnej tworzącej te programy.

¹⁾ Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej — zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 216, poz. 1598).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 1101 i Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 39, poz. 459, Nr 100, poz. 1080, Nr 125, poz. 1368, Nr 129, poz. 1444 i Nr 154, poz. 1792 i 1800, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387, Nr 200, poz. 1679 i 1683 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 90, poz. 844, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2262, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 44, poz. 422, Nr 132, poz. 1110, Nr 163, poz. 1362, Nr 164, poz. 1366 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 63, poz. 440, Nr 94, poz. 651 i Nr 170, poz. 1217 oraz z 2007 r. Nr 23, poz. 144, Nr 115, poz. 791 i Nr 181, poz. 1288.

§ 2. 1. Środki funduszu rehabilitacji przeznacza się na następujące rodzaje wydatków:

- 1) wyposażenie stanowiska pracy oraz przystosowanie jego otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności na:
  - a) zakup, modernizację, remont maszyn i urządzeń,
  - b) finansowanie robót budowlanych w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego, dotyczących obiektów budowlanych ujętych w ewidencji bilansowej zakładu pracy chronionej, zwanego dalej „zakładem”, proporcjonalnie do przewidywanej liczby stanowisk pracy osób niepełnosprawnych w tym obiekcie, pod warunkiem utrzymania w nim przewidywanego poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej trzech lat od dnia odbioru obiektu budowlanego,
  - c) wyposażenie i dostosowanie pomieszczeń zakładu;
- 2) finansowanie części kosztów wprowadzania nowoczesnych technologii i prototypowych wzorów oraz programów organizacyjnych proporcjonalnie do liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy;
- 3) tworzenie, modernizację, remont, rozbudowę i utrzymanie bazy:
  - a) rehabilitacyjnej, w szczególności przychodni, gabinetów fizjoterapii,
  - b) socjalnej, w szczególności internatów, hoteli, stołówek,
  - c) wypoczynkowej;
- 4) podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne;
- 5) dodatkowe wynagrodzenie pracowników za znajomość i posługiwanie się językiem migowym oraz wynagrodzenie lektorów dla pracowników niewidomych;
- 6) szkolenia i przekwalifikowanie w celu nabycia lub podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 7) dowożenie do pracy i z pracy osób niepełnosprawnych;
- 8) zakup samochodów wyłącznie do przewozu osób niepełnosprawnych mających trudności w korzystaniu z publicznych środków transportu;
- 9) organizację turnusów rehabilitacyjnych i usprawniających;
- 10) działalność sportową, rekreacyjną i turystyczną;
- 11) pomoc indywidualną dla osób niepełnosprawnych na:
  - a) odpłatność za przejazd w obie strony, pobyt i leczenie w szpitalach, sanatoriach, placówkach rehabilitacyjno-szkoleniowych, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych,
  - b) zakup leków i innych niezbędnych środków medycznych,
  - c) zakup i naprawę indywidualnego sprzętu rehabilitacyjnego, wyrobów medycznych w tym przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych, urządzeń i narzędzi technicznych oraz środków transportu niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych,
  - d) adaptację i wyposażenie mieszkań, budynków mieszkalnych oraz obiektów zamieszkałych lub przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
  - e) usprawnianie fizyczne,
  - f) odpłatność za przejazd w obie strony i pobyt na:
    - turnusach rehabilitacyjnych wraz z opiekunem — jeśli lekarz zaleci uczestnictwo opiekuna na turnusie rehabilitacyjnym,
    - wczasach lub wypoczynku zorganizowanym w innych formach,
  - g) odpłatność za pobyt na koloniach, obozach oraz turnusach rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych dzieci pracowników, a także dla dzieci osób niepełnosprawnych,
  - h) opiekę pielęgnacyjną w domu nad pracownikiem niepełnosprawnym w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się, w tym opiekę socjalno-bytową,
  - i) utrzymanie przez osoby niewidome psa przewodnika,
  - j) zakup wydawnictw i pomocy dydaktycznych stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych,
  - k) opłacanie przewodników towarzyszących osobom niewidomym zaliczonym do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz osobom z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonym do znacznego stopnia niepełnosprawności,
  - l) opłacanie tłumacza języka migowego,
  - ł) przewóz osoby niepełnosprawnej na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne,
  - m) zwrot kosztów ubezpieczeń komunikacyjnych oraz ryczałtu za używany własny pojazd mechaniczny do celów pozastużbowych dla osób zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz dla osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności z uszkodzeniem narządu ruchu,

- n) dojazdy do pracy i z pracy osób niepełnosprawnych mających trudności w korzystaniu z publicznych środków transportu,
  - o) odpłatność za kształcenie lub dokończenie, w tym również w szkołach średnich i wyższych,
  - p) odpłatność za kursy i szkolenia rozwijające pozazawodowe zainteresowania osób niepełnosprawnych,
  - q) opłacanie składki na indywidualne ubezpieczenia osób niepełnosprawnych,
  - r) odpłatność za podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną oraz poradnictwo i usługi rehabilitacyjne;
- 12) indywidualne programy rehabilitacji, zwane dalej „programami rehabilitacji”, mające na celu zmniejszenie ograniczeń zawodowych, w ramach których są finansowane koszty:
- a) doradztwa zawodowego w zakresie możliwości szkolenia, przekwalifikowania i dokończenia,
  - b) specjalistycznych badań lekarskich oraz psychologicznych dla celów doradztwa zawodowego,
  - c) szkolenia, przekwalifikowania oraz dokończenia w celu nabycia lub podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
  - d) wynagrodzenia:
    - pracownika sprawującego opiekę nad uczestnikiem programu rehabilitacji,
    - członków komisji rehabilitacyjnej
- w części nieobjętej finansowaniem ze środków funduszu rehabilitacji na podstawie innych przepisów rozporządzenia lub środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”,
- e) dostosowania miejsca pracy i stanowiska pracy do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności,
  - f) inne ponoszone w ramach realizacji programów rehabilitacji;
- 13) wspólne zadania pracodawców prowadzących zakłady z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej osób niepełnosprawnych, na których realizację pracodawcy mogą przeznaczyć do 10 % środków funduszu rehabilitacji, w szczególności na:
- a) tworzenie i modernizację infrastruktury rehabilitacyjno-socjalnej,
  - b) przedsięwzięcia inwestycyjne,
  - c) badania i analizy rynku pracy osób niepełnosprawnych.

2. Rodzaje wydatków, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt:

1) 1—3, 6, 8, 13,

2) 4, 5, 9, 10, 12, o ile nie stanowią pomocy dla osób niepełnosprawnych

— stanowią pomoc *de minimis* w rozumieniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5).

§ 3. 1. Pomoc indywidualną, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 11, przyznaje się na wniosek:

1) osób niepełnosprawnych:

a) zatrudnionych w zakładzie na podstawie stosunku pracy lub umowy o pracę nakładczą, w tym przebywających na urloпах bezpłatnych oraz urloпах wychowawczych,

b) będących uczniami odbywającymi praktyczną naukę zawodu w tym zakładzie,

c) niepracujących byłych pracowników tego zakładu, z zastrzeżeniem § 7;

2) rodziców lub prawych opiekunów dzieci, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 11 lit. g.

2. Wniosek o przyznanie pomocy indywidualnej powinien zawierać:

1) imię i nazwisko;

2) numer PESEL, a w przypadku jego braku numer dokumentu potwierdzającego tożsamość;

3) cel, formę i kwotę wnioskowanej pomocy;

4) uzasadnienie udzielenia pomocy;

5) oświadczenie o dochodzie i liczbie członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.

3. Wysokość przyznawanej pomocy indywidualnej, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 11, uzależnia się od sytuacji materialnej i losowej wnioskodawcy.

§ 4. 1. Pomoc indywidualna, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 11, może być udzielana jako pomoc bezwrotna lub jako nieoprocentowana pożyczka.

2. Nieoprocentowana pożyczka może być częściowo lub całkowicie umorzona w przypadku, gdy wykorzystana została zgodnie z przeznaczeniem.

§ 5. 1. Pracodawca ustala zakładowy regulamin wykorzystania środków funduszu rehabilitacji, zwany dalej „regulaminem”, w uzgodnieniu z:

1) osobami, zapewniającymi doraźną i specjalistyczną opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne na rzecz niepełnosprawnych pracowników tego zakładu;

2) działającymi w zakładzie związkami zawodowymi lub, w przypadku ich braku, przedstawicielami wybranymi przez niepełnosprawnych pracowników.

2. Uzgodnień dokonuje się w ustalonym przez strony terminie, nie później jednak niż w ciągu 30 dni od dnia przedłożenia przez pracodawcę regulaminu do uzgodnienia.

3. W przypadku braku uzgodnienia po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, regulamin ustala sam pracodawca.

4. Regulamin, niezwłocznie po jego ustaleniu, podaje się do wiadomości pracowników zakładu przez jego ogłoszenie w miejscu ogólnie dostępnym.

§ 6. 1. Warunkiem wykorzystania środków funduszu rehabilitacji na wydatki, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 12, jest opracowanie programu rehabilitacji.

2. Programy rehabilitacji opracowywane są przez komisje rehabilitacyjne dla pracowników niepełnosprawnych, którzy w szczególności:

- 1) posiadają najniższe kwalifikacje;
- 2) z uwagi na niepełnosprawność mają utrudnione samodzielne wykonywanie pracy;
- 3) utracili zdolność do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku;
- 4) zmieniają kwalifikacje zawodowe.

3. Pracodawca powołuje komisję rehabilitacyjną, w skład której wchodzi:

- 1) lekarz lub pielęgniarka wykonujący świadczenia zdrowotne na rzecz zakładu, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 3 ustawy o rehabilitacji;
- 2) osoba zajmująca się problematyką rehabilitacji u pracodawcy prowadzącego zakład;
- 3) doradca zawodowy lub instruktor zawodu.

4. Spośród członków komisji rehabilitacyjnej pracodawca powołuje przewodniczącego.

5. W razie konieczności uzasadnionej specyfiką przewidywanych działań rehabilitacyjnych, które mają zostać określone w programie rehabilitacji, w skład komisji rehabilitacyjnej może zostać powołany psycholog.

6. Program rehabilitacji opracowywany jest z udziałem pracownika niepełnosprawnego, którego ten program dotyczy.

7. Program rehabilitacji powinien zawierać w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji zawodowej pracownika niepełnosprawnego;
- 2) cel programu rehabilitacji;
- 3) metody realizacji programu rehabilitacji;
- 4) harmonogram działań rehabilitacyjnych;
- 5) terminy oceny postępów w rehabilitacji;
- 6) osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji.

8. Komisja rehabilitacyjna dokonuje oceny efektów realizacji programu rehabilitacji i, jeżeli zachodzi potrzeba, modyfikuje ten program oraz określa możliwości i formy dalszej rehabilitacji po zakończeniu jego realizacji.

§ 7. Pomoc ze środków funduszu rehabilitacji dla niepracujących byłych pracowników zakładu może być udzielona na finansowanie rehabilitacji społecznej i leczniczej — w wysokości i na warunkach analogicznych jak dla pracowników pozostających w zatrudnieniu.

§ 8. Intensywność pomocy, o której mowa w § 2 ust. 2, wynosi do 100 % poniesionych wydatków, przy czym zwolnienia, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o rehabilitacji w związku z art. 7 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, z późn. zm.³⁾), art. 12 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969, z późn. zm.⁴⁾) i art. 7 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682, z późn. zm.⁵⁾), art. 31 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2 ustawy o rehabilitacji oraz zaliczki, o których mowa w art. 38 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.⁶⁾), mogą być przeznaczone na pokrycie tych wydatków w wysokości nieprzekraczającej 81 % wartości tych zwolnień.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1601, Nr 225, poz. 1635, Nr 245, poz. 1775, Nr 249, poz. 1828 i Nr 251, poz. 1847.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 191, poz. 1412, Nr 245, poz. 1775 i Nr 249, poz. 1825 oraz z 2007 r. Nr 109, poz. 747.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 216, poz. 1826, z 2005 r. Nr 143, poz. 1199, Nr 164, poz. 1365 i Nr 179, poz. 1484 oraz z 2006 r. Nr 245, poz. 1775 i Nr 249, poz. 1825.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1608, Nr 202, poz. 1956, Nr 222, poz. 2201, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1163, Nr 116, poz. 1203, 1205 i 1207, Nr 120, poz. 1252, Nr 123, poz. 1291, Nr 162, poz. 1691, Nr 210, poz. 2135, Nr 263, poz. 2619 i Nr 281, poz. 2779 i 2781, z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 30, poz. 262, Nr 85, poz. 725, Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 102, poz. 852, Nr 143, poz. 1199 i 1202, Nr 155, poz. 1298, Nr 164, poz. 1365 i 1366, Nr 169, poz. 1418 i 1420, Nr 177, poz. 1468, Nr 179, poz. 1484, Nr 180, poz. 1495 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 107, poz. 723, Nr 136, poz. 970, Nr 157, poz. 1119, Nr 183, poz. 1353 i 1354, Nr 217, poz. 1588, Nr 226, poz. 1657 i Nr 249, poz. 1824 oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 219, Nr 99, poz. 658, Nr 115, poz. 791 i 793, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1288, Nr 191, poz. 1361 i 1367, Nr 192, poz. 1378 i Nr 211, poz. 1549.

§ 9. 1. Warunkiem uznania pomocy jako pomocy *de minimis* jest uzyskanie zaświadczenia wydanego przedsiębiorcy przez organ podatkowy, podmiot uprawniony do pobierania opłat na podstawie odrębnych przepisów lub inny podmiot udzielający pomocy.

2. W celu uzyskania zaświadczenia przedsiębiorca przedstawia informację o dokonaniu wydatku ze środków funduszu rehabilitacji w ciągu 30 dni od dnia jego dokonania.

3. Występując o wydanie zaświadczenia, przedsiębiorca przedstawia:

- 1) uzyskane zaświadczenia o pomocy *de minimis* otrzymanej w okresie obejmującym bieżący rok kalendarzowy oraz dwa poprzedzające go lata kalendarzowe albo oświadczenie o nieskorzystaniu z pomocy *de minimis* w tym okresie;
- 2) informacje o każdej pomocy innej niż *de minimis*, jaką otrzymał w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się oraz na dany projekt inwestycyjny, z którym związana jest pomoc *de minimis*;
- 3) oświadczenie, że nie jest przedsiębiorcą znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej według kryteriów określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej dotyczących udzielania pomocy publicznej⁷⁾.

⁷⁾ Kryteria te są określone w pkt 9—11 Wytucznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z 01.10.2004, str. 2).

§ 10. Pomoc *de minimis* nie może być udzielona, jeżeli przedsiębiorca otrzymał pomoc inną niż *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą lub tego samego projektu inwestycyjnego, a łączna kwota pomocy spowodowałaby przekroczenie dopuszczalnej intensywności pomocy określonej w przepisach mających zastosowanie przy udzielaniu pomocy publicznej innej niż *de minimis*.

§ 11. Koszty rat leasingowych związane z nabyciem środków trwałych w drodze leasingu mogą być finansowane tylko w przypadku, gdy umowa leasingu skutkuje przeniesieniem własności na pracodawcę.

§ 12. Rozporządzenie obowiązuje do dnia 30 czerwca 2014 r.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2008 r.⁸⁾

Minister Pracy i Polityki Społecznej: *J. Fedak*

⁸⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 31 grudnia 1998 r. w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1999 r. Nr 3, poz. 22, z 2003 r. Nr 142, poz. 1383 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 960), które na mocy art. 20 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 115, poz. 791) utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.